

Húsz év múlva

Szarvas és Vidéke Hetilap II. évfolyam 44. szám 1987. november 6. és II. évfolyam 45. szám 1987. november 13.

Csupa nagybetűvel köszönti az újság a Nagy Otóberi Szocialista Forradalom 70. évfordulóját. Méghozzá piros betűkkel, emiatt az első ívet még egyszer fel kellett tenni a nyomdagépre. De az ünnep az ünnep.

Már túl voltam több az iskola által kötelezővé tett Lenin-album beadásán, tudtam, hogy ez az az ünnep, mikor a eldőrdült az Auróra ágyúja, meg roham a Téli Palota ellen, de még mindig nem értettem, hogy miért is november 7-én ünnepeljük a nagy októberi szocialista forradalmat. Aztán mikor kiderült számomra, hogy miért, az legalább olyan hatalmas lépést jelentett gyermeki fejlődésemben, mint mikor rájöttem, hogy nincs is Mikulás. Egyébként időben nem esett távol egymástól a két felismerés.

Csak azért melázok most mindezen, mert olvasom a húsz évvel ezelőtti Szarvas és Vidékben, hogyan ünnepelték húsz éve ezt a jeles évfordulót, ami akkor ráadásul a 70. volt. Központi városi ünnepség, beszédek, kitüntetések és...

És mozi. Akkor Szarvason a Veszélyes szállítmány című filmet vetítették. „A vetítést anket követte, melyen Főjja Sándor a Magyar Filmtudományi Intézet tudományos kutatója elemezte a szovjet film útját. Még azt is feljegyzi a krónikás, hogy háromszázán nézték meg akkor ezt a mozit. Csak úgy eljátszom a gondolattal, mi lenne, ha ezek az emberek most újra megnéznék ezt a filmet.

Nem a hetvenes évek végén, úgy tíz évvel korábban történt, hogy a kollégiumi nevelőtanárunkat érte kis falunkban a megtiszteltetés, hogy november 7-ike alkalmából ünnepi beszédet mondjon a kultúrházban. A tanár bácsi mindenképpen ki akart térni a felkérés elől, de aztán be kellett látnia, hogy ez lehetetlen. Tovább nem ellenkezett, megírta beszédét, az ünnepnapon legszebb ruhájában jelent meg a színpadon. Üdvözölte hallgatóságát s elkezdte olvasni a szöveget. És olvasott és olvasott. Eltelt egy óra, kezdett mocorogni a többségében gyerekekből álló társaság. A tanárok akkor még csitították őket. Eltelt még egy óra, akkor már a tanárok és a politikus vendégek is igencsak mocorogtak a székeikben. A harmadik órában már egyre hangosabb megjegyzések érkeztek a nézőtérrel a színpad felé, de hősünk egyre csak olvasott, olvasott, mondta a beszédét. Egy idő múlva aztán a tanárok jelt kaptak, hogy vezessék el a diákokat. A terem kiürült – ezt én már nem láthattam, mások mondták – hogy a tanár bácsi nem zavartatva magát a terem kongó ürességétől, végig felolvasta, amit előre leírt.

Mikor sok évvel később találkoztam vele, árufluvarozóként kereste a kenyerét.

Az 1987. évek ezt az időszakát Szarvason – nyilván az ünnep kapcsán – a politikai és mozgalmi élet hatotta át. Ülést tartott a városi pártbizottság, új pártbizottsági tagokat választottak. Téma volt a közművelődés helyzete a Szirén Ruházati és Háziipari Szövetkezetben. Ahol akkor 950-1000 nő dolgozott.

De azért a gazdaság történései is helyet követeltek maguknak. Ekkor adtak át egy új, 25 megawattos trafót, amelynek jelentős szerepe lett a város és a környék kisebb településeinek áramellátásában. A trafó létrehozása 15,2 millió forintba került. Egy másik cikk hosszasan elemzi a háztáji állattenyésztést, pontosabban azt, a téeszek hogyan segítik, koordinálják a tagok és dolgozók háztáji végzett munkáját.

K.Zs.

Felhívás

Több visszajelzés érkezett a szarvasi mentőállomáson működő „04 az Életért” Alapítványhoz, hogy nevében, telefonon helyi vállalkozóktól adományt gyűjtenek. Ezúton felhívjuk a szíves figyelmüket, hogy az Alapítvány ilyen módon adományt nem gyűjt, és erre a tevékenységre megbízást senkinek nem adott! Támogatásaikat az 53900014 – 13002136 számlaszámra utalva, vagy adó 1% felajánlás formájában tehetik meg.

Az Alapítvány vezetősége

Egy kellemes este

Hol van az a nyár címmel hirdette zenés játékát a Turay Ida Színház. Nevadója a 20. század 30-as éveinek neves magyar film-színésznője volt. Neki állítottak emléket, s végigkísérték életét a nevét viselő színház művészei. Szinte gyerekként lett színésznő, fiatalon ment férjhez *Békeffi István*hoz, e korszak vezető színpadi szerzőjéhez filmforgatókönyvírójához, akivel annak haláláig éltek házasságban. Volt ünnepelt naiva, zsidó származású férjét mentő feleség, katonákat lelkesítő énekesnő, színpadtól eltiltott, majd visszatérő színésznő, férjét Spanyolhonba elkísérő „donna”. Közel két évtized kihagyás után ismét magyar filmen, magyar színpadon fejezte be színésznői pályafutását.

Az előadásra hívó plakát a következőket ígerte: *A Hol van az a nyár című zenés játék vidám múltidézés két részben. Turay Ida és férje, Békeffi István életén keresztül betekintést nyerünk a „magyar filmgyártás aranykorába”. Atérezhetjük a két világháború közötti békebeli hangulatot. Láthatjuk, és hallhatjuk halhatatlan kedvenceinket a filmvászonról, és élvezhetjük a korabeli film-dalokat a színpadról. Turay Ida, Tolnay Klári, Páger Antal, Kabos Gyula, Latabár Kálmán és még sokan újra játszanak nekünk a Turay Ida Színház színészeivel együtt.*

Ígértüknél többet adtak. Nem csupán a két világháború közötti „békebeli” hangulatot idézték (amely a valóságban egyáltalán nem volt békebeli), hanem felvillantak a háború előtti és alatti feszült pillanatok és azok következményei, az 50-es évek hangulata, 1956 drámája, és még a Kádár-korszak „puha diktatúrájának” légkörére is lehetett következtetni. De nem ez volt a fontos. A fontos az volt, hogy így lehetett „eladni” a közönségnek fél évszázad legnépszerűbb film-dalait. Jó vásár volt.

A társulat megtisztelte közönségét azzal, hogy nem a „spórolós” play back technikát hozta, hanem egy háromtagú zenekart (Szemiramisz Kamarazenekar), akik remek hangulatot teremtettek. A filmbetétek színpadi alkalmazása régi találmány. Az előadás nagy értéke volt, hogy ezek szervesen épültek a játékba, s az átmenet a film és a színpad között (kis túlzással) szinte észrevétlenül zajlott. A filmbetétekben természetesen Turay Idáé volt a főszerep, de mellette valóban felsorakoztak a plakáton

ígért egykori sztárok.

A színpadi főszerepet a Turay Idát megszemélyesítő *Teremi Trixi* játszotta. Azt már többször is láthattuk, hogy kiváló szubrett, remekül táncol, énekel, játszik. Most azt bizonyította, hogy színésznőnek is remek. Nem játszott: azonosult az egykori naivával – még külsőleg is. Volt olyan pillanata, hogy szinte a filmvászonról lépett ki a színpadra. A játék végén, miután Turay Idát, a pályájára visszatérő színésznőt láthattuk a vásznon, kilépett a naiva szerepből, és ismét Teremi Trixi láthattuk, hallhattuk. Jobb, mint híres elődje volt.

Méltó párja a férjet játszó Bozsó József. Elegáns világfű, párját szerető és támogató férj. Remekül énekel és táncol. Ő írta és rendezte a zenés játékot. Kitűnően. A zenés játékok kliséit sikerrel egyénítette. Megoldotta, hogyan lehet egységbe fűzni a különböző korok különböző értékű filmslágerit – úgy, hogy közben

az is megismerhette az egykori filmsztárt, aki soha nem hallott róla. Rendezésének legnagyobb értéke, hogy ebben a felfordult világunkban messze kikerülte a politikát. Pedig hogy kínálta magát! Mondhatott volna rosszat-jót a Horthy-korszakról, a háború éveiről, Szálasiék rémuralmáról, az oroszokról, a Rákosi-korszakról, 1956-ról, a Kádár-korszakról. De nem mondott. Letette a tényleket a közönség elé: gondoljon róla mindenki, amit akar. A legkisebb utalást, kikacsintást nem lehetett érezni. Lehetne etalon a megosztott, a politikai színpadokon feszítő művészvilág számára, de talán még közéletünk szereplői számára is.

A Szomszédok című szappanoperából ismert *Nemcsák Károly* megoldhatatlan feladatot kapott: hét (!), egykor ismert művészt kellett (volna) megformálnia. Összesen két figurája volt, egy egyenes tartású és tiszta hangú, egy görnyedt és rekedt hangú. De azért voltak jó pillanatai: meglepően jól énekel egy duettben, hangulatot teremtett férfi táncospárjával. (A nagyon ismert, jellegzetes külsejű Major Tamást – dús hajjal, „sármos” külsővel – megidézni: szereposztásbeli tévedés.)

A kisebb szerepeket megformáló színészek belesimultak a játékba, a tánckar színesítette az előadást. Említsre méltó a dalokkal kombinált tapsrend, amely után méltán szólt a vastaps.

A kellemes, szórakoztató előadás nagyobb közönséget érdemelt volna. **Kutas Ferenc**

Turay Ida